గోకులం క్లాసెస్

- శ్రీభాష్యం శ్రీనివాస

1.ప్రకృతి

అవ్యక్తం (భగవతసంకల్పన వలన వైషమ్యముమనుబొంది సృష్ట్యానుకూలమగు అవస్థ)

2. మహత్తు(బుద్ధి) i. సాత్వికము ii. రాజసము iii. తామసము

3. అహంకారము

సాత్వీక (వైకరికము)	రాజస (తేజస్సు)	తామస (భూతాది

<u>జ్ఞానేంద్రియములు</u> జ్ఞానమును ప్రసరింపచేయు సామర్థ్యముగల ఇంద్రియములు **<u>కర్మేంద్రియములు</u>** ఉచ్ఛారణాదిక్రియలలో ఒక క్రియయందు శక్తి కలది	**<u>పంచ తన్మాత్రములు</u>** తన్మాత్ర – తామస అహంకారము నుండి భూతమునకు ఉపాదానమగు భూతవ్యవహితసూక్ష్మావస్త విశిష్ట ద్రవ్యము **<u>పంచభూతములు</u>**

<u>ప్రకృతి</u>

1. రజస్సు, తమస్సు, సత్త్వము అను గుణత్రయమున ఆశ్రయమగు ద్రవ్యము -- ప్రకృతి
2. బద్ధ జీవులకు జ్ఞానానందములను గప్పి పుచ్చునదియు, విపరీత జ్ఞానమును గల్గించునదియు ఈ ప్రకృతియే
3. ఇది ఈశ్వరునికి క్రీడా సాధనము
4. ఇది నిత్య, అక్షర, అవిద్య, మాయ అను శబ్దములతో వ్యవహరింపబడును.

i. నిత్యము కావున అక్షరమనుబడుచున్నది

ii. జ్ఞాన విరోధి కావున అవిద్య

iii. విచిత్ర సృష్టి కావున మాయ

జ్ఞానేంద్రియములు

4. **మనస్సు** - స్మృతిమున్నగువానికి ముఖ్య సాధనము. (బుద్ధి, అహంకారము, చిత్తు). జీవుని బంధమోక్షములకు ఇది హేతువు

5. శ్రోత్రము - శబ్దమును మాత్రము గ్రహించు శక్తి కలది. (మానవులకు – చెవియందు , పాములకు గుడ్లుయందు ఉండును)

6. చక్షు – రూపమును మాత్రము గ్రహించు శక్తి కలది.

7. ఘ్రాణ - గంధమును మాత్రము గ్రహించు శక్తి కలది.

8. రస – రసమును మాత్రము గ్రహించు శక్తి కలది.

9. త్వక్ - **స్పర్శను** మాత్రము గ్రహించు శక్తి కలది. (నఖ , దంత , కేశములయందు త్వగింద్రియము వర్తించియున్నను , అచట దానిశక్తి తగ్గియున్నందున స్పర్శజ్ఞానము కలుగలేదు

✓ జ్ఞానేంద్రియములు హృదయప్రదేశమునే యుండును. నాడులద్వారా ఆయాప్రదేశములు సంచరించుటవలన **జ్ఞానము** జనించును.

కర్మేంద్రియములు

10. **వాక్** - వర్ణములు ఉచ్చరించుటకు ముఖ్యసాధనము. హృదయమునను, కంఠమునను, జిహ్వామూలమునను, తాలువునందును, దంతములుయందును, ఓష్ఠములయందును , నాసికయందును, , మూర్ధస్థానమునను యుండును

11. పాణి - శిల్పాదులకు ముఖ్యసాధనమగు ఇంద్రియము.(మనుష్యులు – వేళ్ళు, ఏనుగు – తొండము)

12. పాదము– సంచరణమునకు ముఖ్య సాధనము. (మనుష్యులు – పాదము, పాము – రొమ్ము, పక్షులు – రెక్కలు)

13. పాయువు -మలమును విసర్జించుటకు ముఖ్య సాధనము

14. ఉపస్థ – ఆనందవిశేష ముఖ్యసాధనము

✓ ఇంద్రియములు అణుపదార్థములు

✓ జీవుడు పరకాయప్రవేశము కావించినపుడు, లోకాంతరములకు బోయినపుడును వానితో కలసి యింద్రియములు పోవును

✓ జీవుడు మోక్షమునకు బోయినపుడు మాత్రము అవి అప్రాకృతదేశమునకు బోజాలవు కనుక ప్రళయము వరకును అవి ఇచ్చటనే ఉండిపోవును

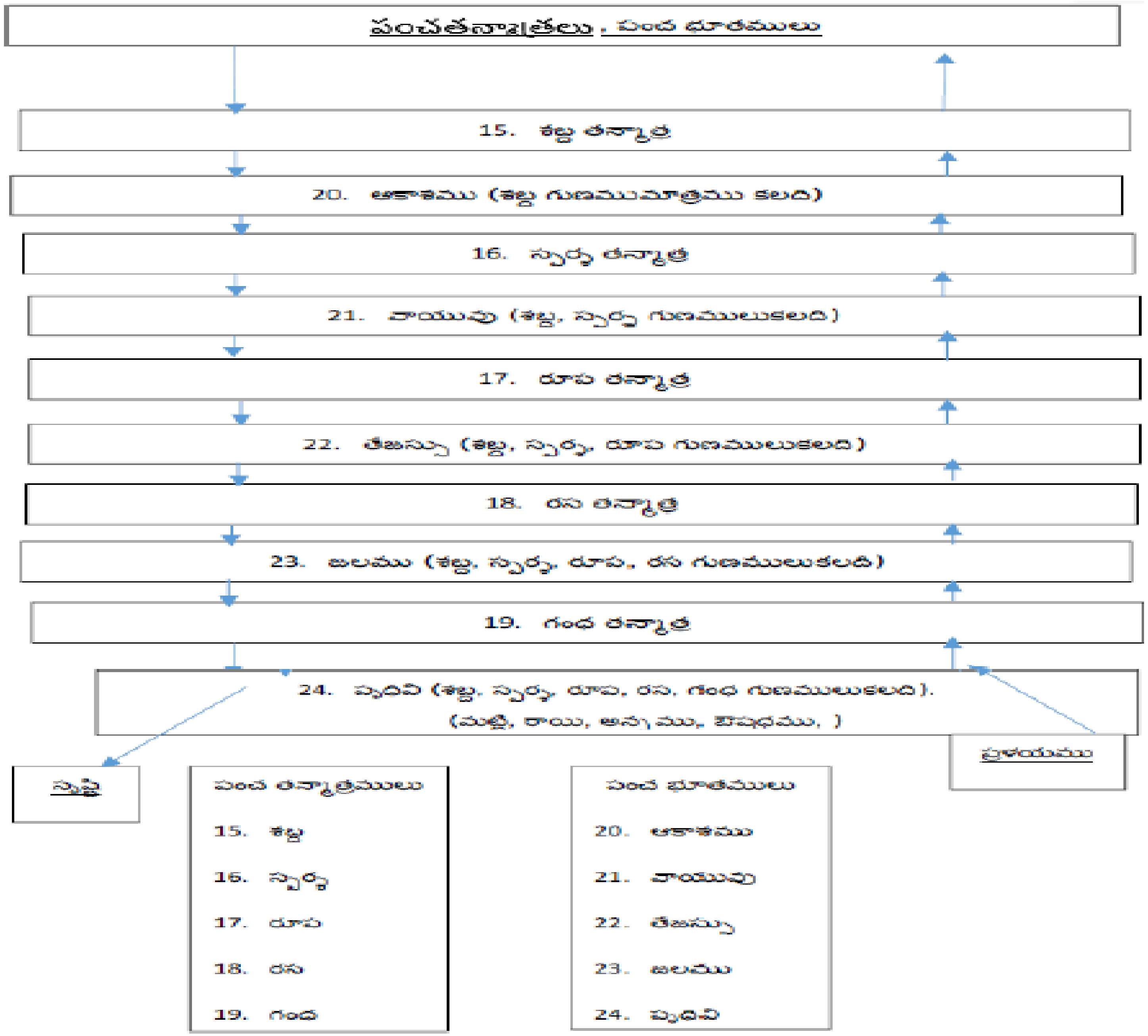
పంచతన్మాత్రలు , పంచ భూతములు
15. శబ్ద తన్మాత్ర
20. ఆకాశము (శబ్ద గుణముమాత్రము కలది)
16. స్పర్శ తన్మాత్ర
21. వాయువు (శబ్ద, స్పర్శ గుణములుకలది)
17. రూప తన్మాత్ర
22. తేజస్సు (శబ్ద, స్పర్శ, రూప గుణములుకలది)
18. రస తన్మాత్ర
23. జలము (శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస గుణములుకలది)
19. గంధ తన్మాత్ర
24. పృథివి (శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధ గుణములుకలది).
(మట్టి, రాయి, అన్నము, ఔషధము,)
సృష్టి
ప్రళయము
పంచ తన్మాత్రములు
15. శబ్ద
16. స్పర్శ
17. రూప
18. రస
19. గంధ
పంచ భూతములు
20. ఆకాశము
21. వాయువు
22. తేజస్సు
23. జలము
24. పృథివి

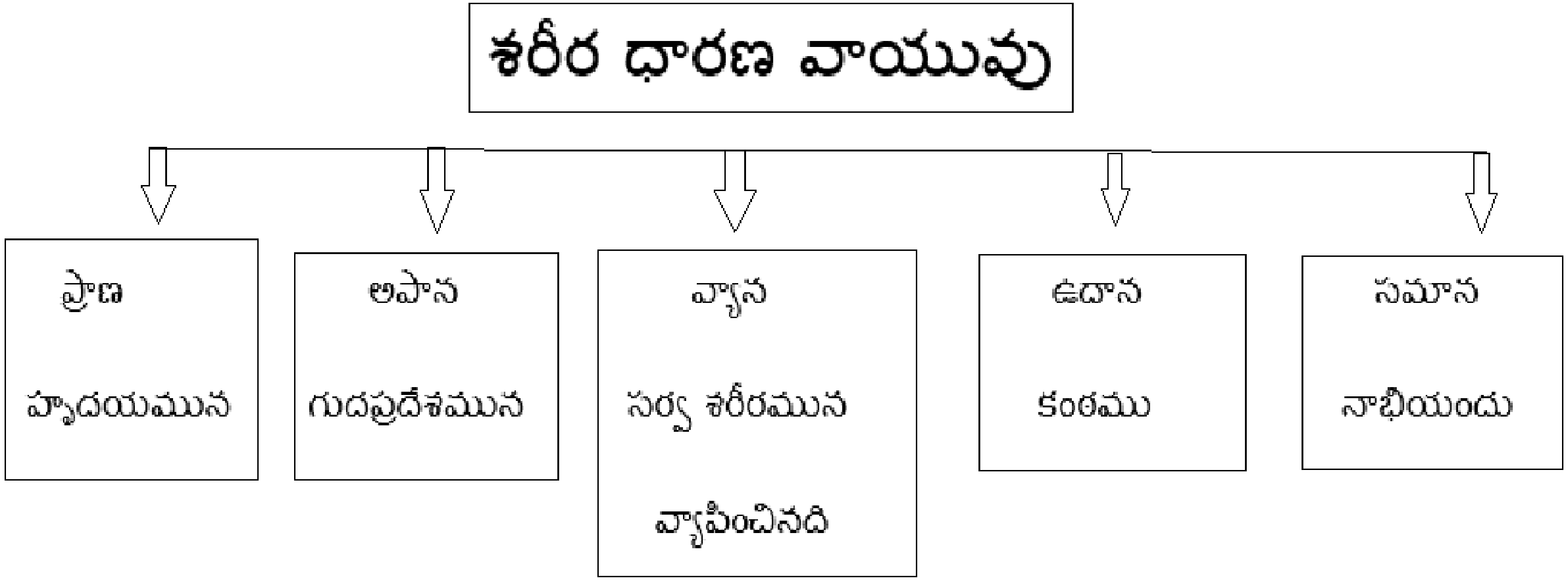

శరీర ధారణ వాయువు
ప్రాణ
హృదయమున
అపాన
గుదప్రదేశమున
వ్యాన
సర్వ శరీరమున
వ్యాపించినది
ఉదాన
కంఠము
సమాన
నాభియందు

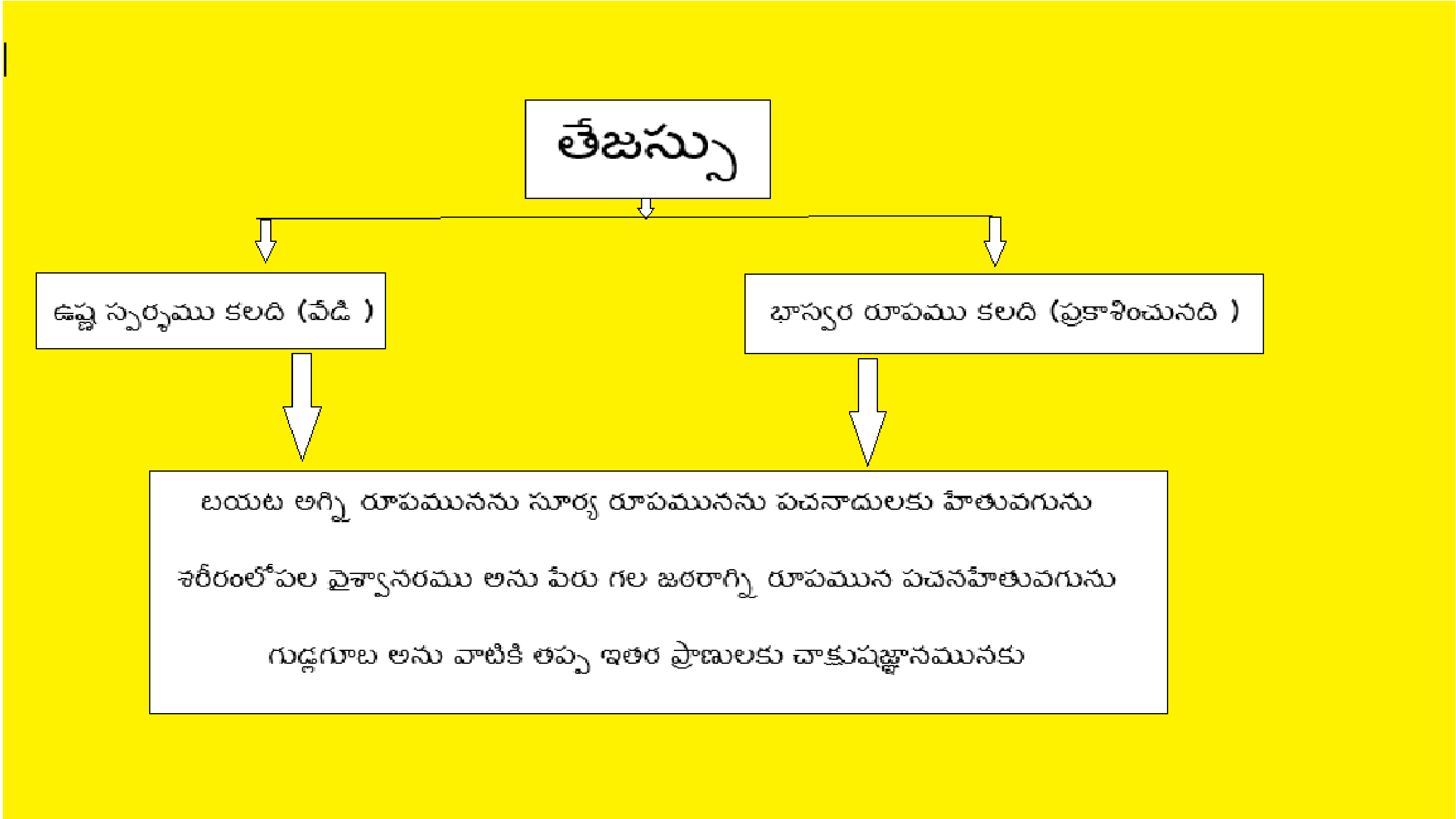
తేజస్సు
ఉష్ణ స్పర్శము కలది (వేడి)
భాస్వర రూపము కలది (ప్రకాశించునది)
బయట అగ్ని రూపమునను సూర్య రూపమునను పచనాదులకు హేతువగును
శరీరంలోపల వైశ్వానరము అను పేరు గల జఠరాగ్ని రూపమున పచనహేతువగును
గుడ్లగూబ అను వాటికి తప్ప ఇతర ప్రాణులకు చాక్షుషజ్ఞానమునకు

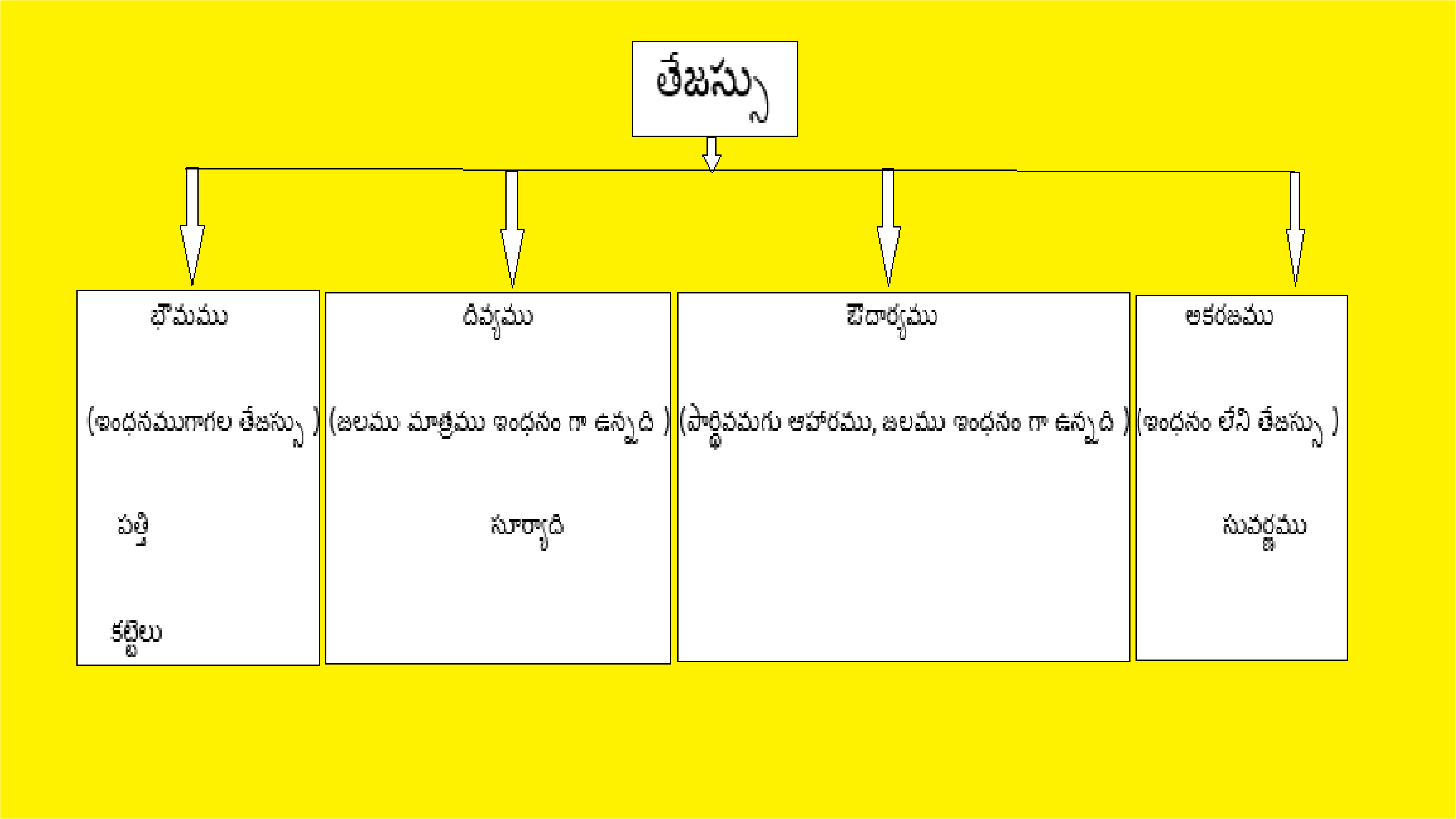
తేజస్సు
భౌమము
(ఇంధనముగాగల తేజస్సు)
వత్తి
కట్టెలు
దివ్యము
(జలము మాత్రము ఇంధనం గా ఉన్నది)
సూర్యాది
ఔదార్యము
(పార్థివమగు ఆహారము, జలము ఇంధనం గా ఉన్నది)
అకరజము
(ఇంధనం లేని తేజస్సు)
సువర్ణము

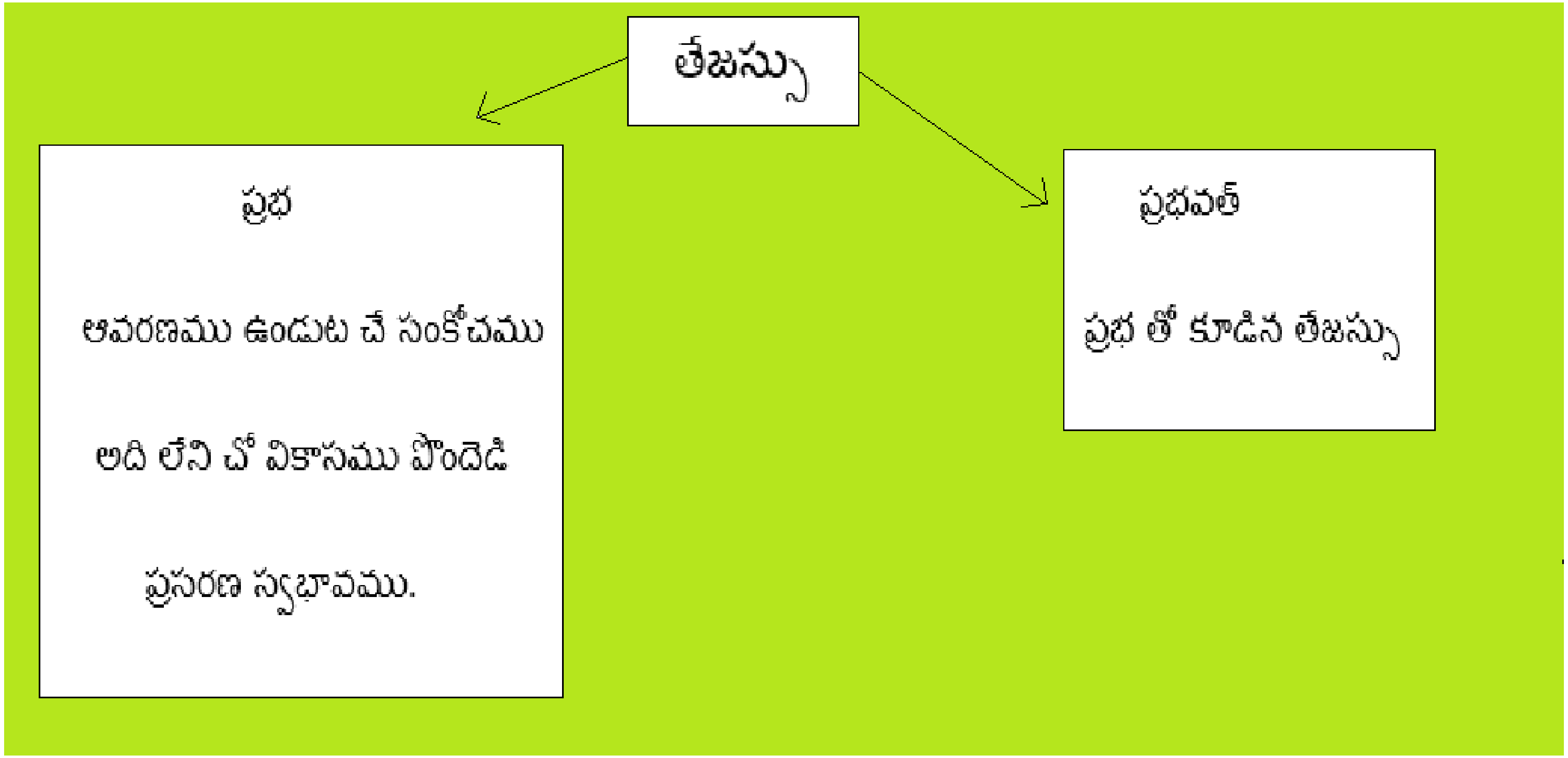
తేజస్సు
ప్రభ
ఆవరణము ఉండుట చే సంకోచము
అది లేని చో వికాసము పొందెడి
ప్రసరణ స్వభావము.
ప్రభవత్
ప్రభ తో కూడిన తేజస్సు

పంచీకరణ ప్రక్రియ

ఆకాశము

వాయువు

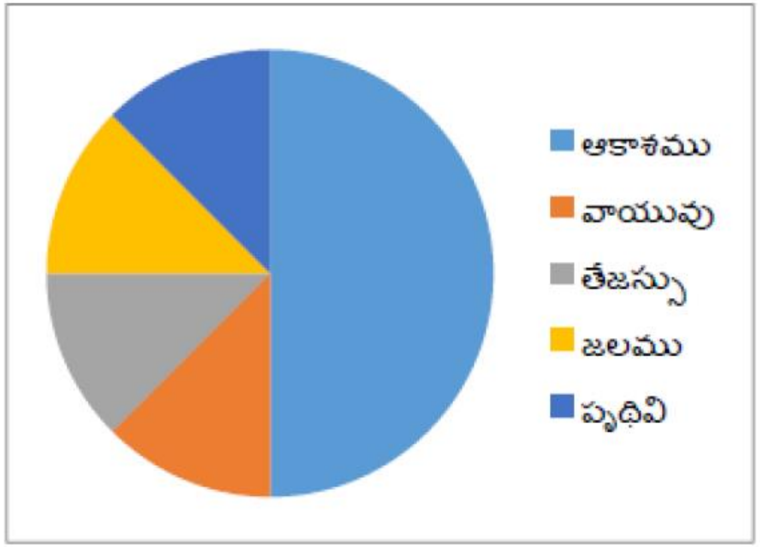

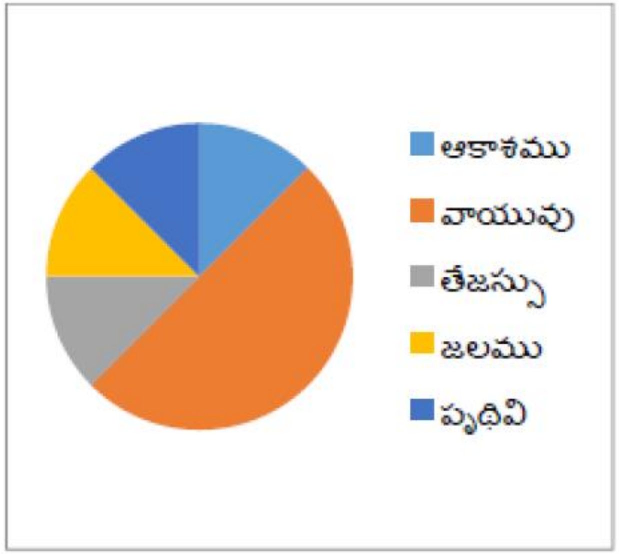

తేజస్సు

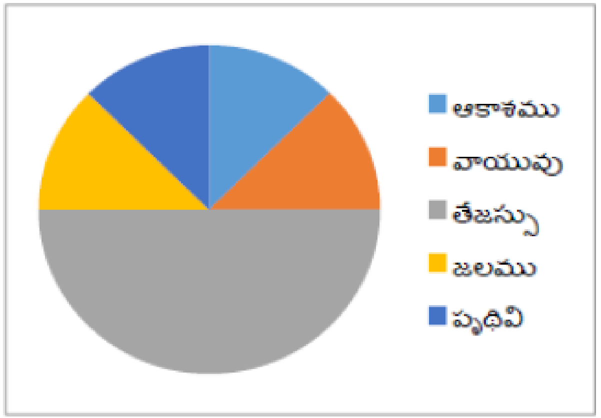
ఆకాశము
వాయువు
తేజస్సు
జలము
పృథివి

జలము

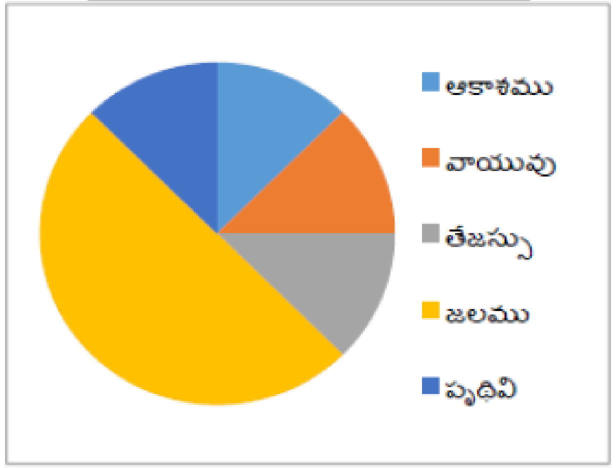
ఆకాశము
వాయువు
తేజస్సు
జలము
పృథివి

పృథివి

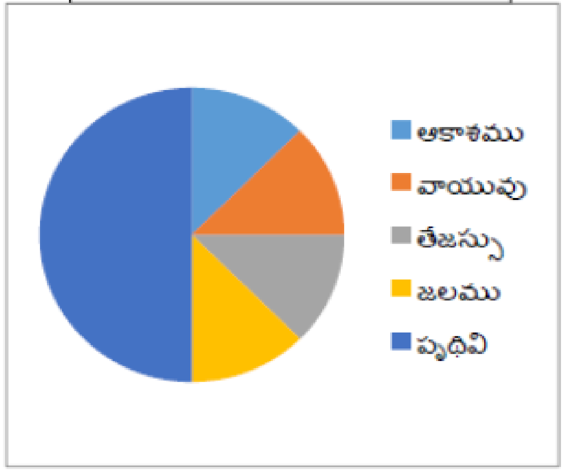
ఆకాశము
వాయువు
తేజస్సు
జలము
పృథివి

శరీరము

చేతనమునకు నియతముగా ఆధేయమును, విధేయమును,

శేషభూతమునగుచు అపృథక్ సిద్ధమగు ద్రవ్యము.

అయోనిజాతశరీరములు

.బ్రహ్మ, మధుకైటభులు

.దృష్టద్యుమ్నుడు

.ద్రౌపది

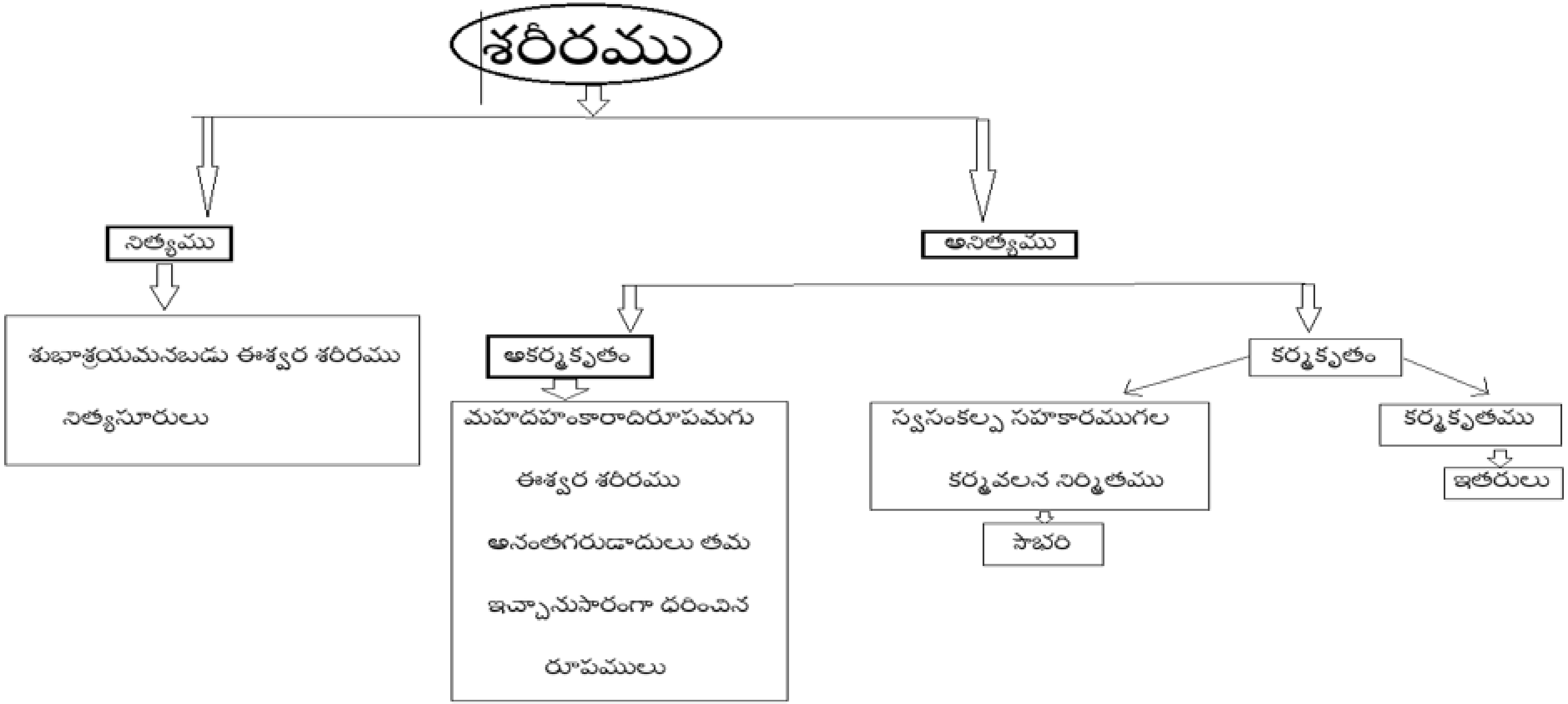
శరీరము
నిత్యము
అనిత్యము
శుభాశ్రయమనబడు ఈశ్వర శరిరము
నిత్యసూరులు
అకర్మకృతం
మహదహంకారాదిరూపమగు
ఈశ్వర శరిరము
అనంతగరుడాదులు తమ
ఇచ్ఛానుసారంగా ధరించిన
రూపములు
కర్మకృతం
స్వసంకల్ప సహకారముగల
కర్మవలన నిర్మితము
సాబరి
కర్మకృతము
ఇతరులు

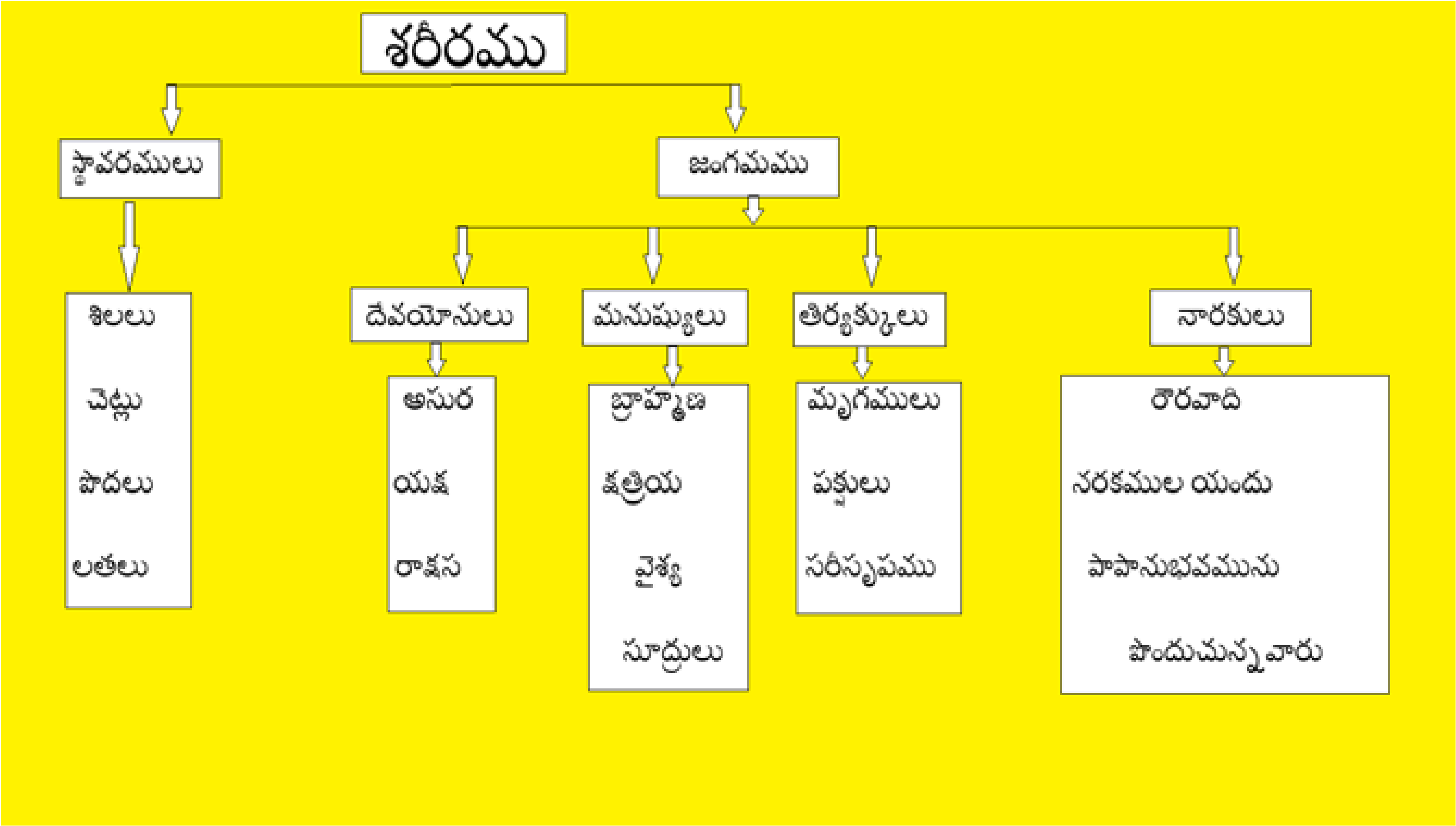
శరీరము
స్థావరములు
జంగమము
శిలలు
చెట్లు
పొదలు
లతలు
దేవయోనులు
మనుష్యులు
తిర్యక్కులు
నారకులు
అసుర
యక్ష
రాక్షస
బ్రాహ్మణ
క్షత్రియ
వైశ్య
సూద్రులు
మృగములు
పక్షులు
సరీసృపము
రౌరవాది
నరకముల యందు
పాపానుభవమును
పొందుచున్నవారు

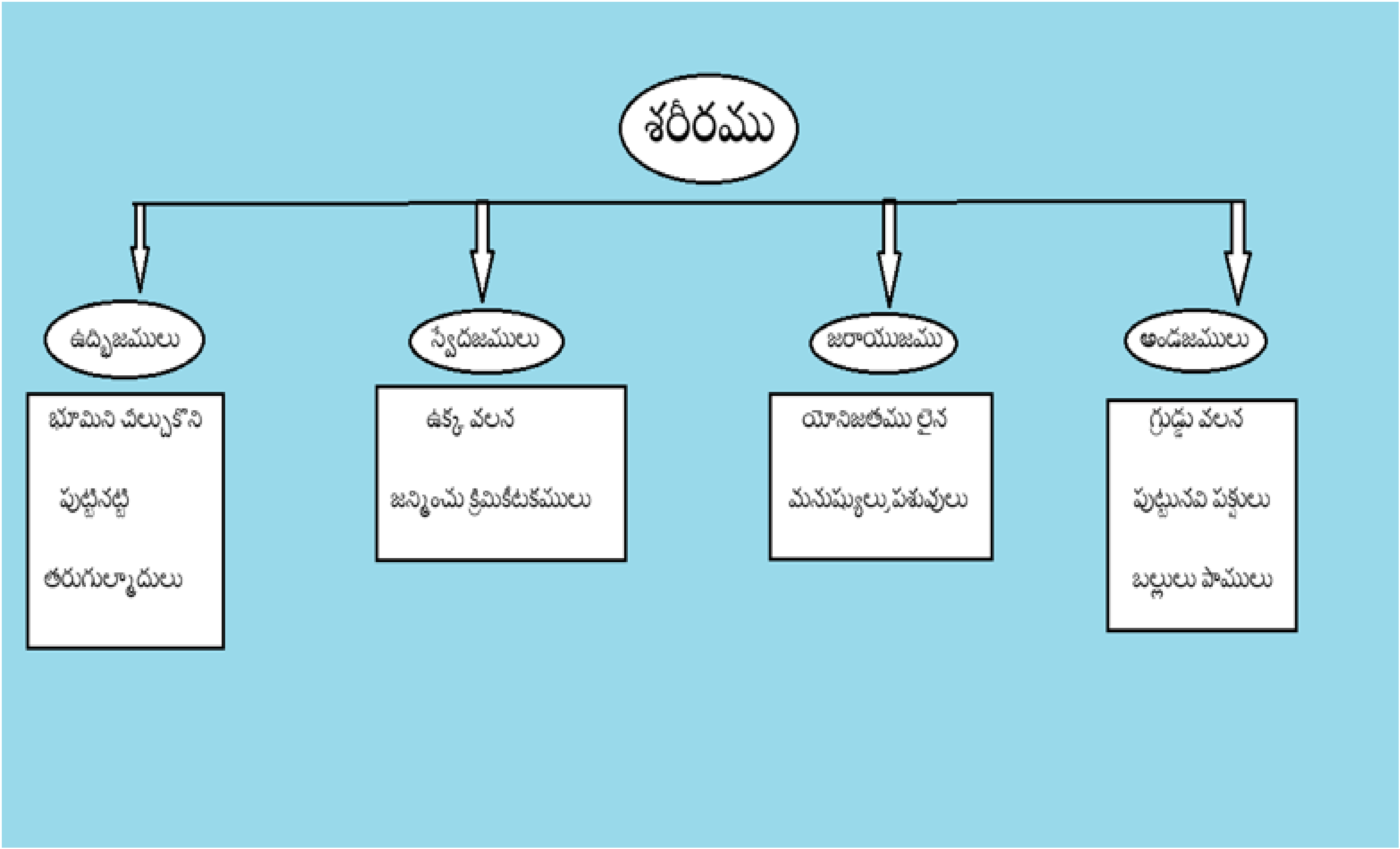

శరీరము
ఉద్భిజములు
స్వేదజములు
జరాయుజము
అండజములు
భూమిని చీల్చుకొని
పుట్టినట్టి
తరుగుల్మాదులు
ఉక్క వలన
జన్మించు క్రిమికీటకములు
యోనిజతము లైన
మనుష్యులు,పశువులు
గ్రుడ్డు వలన
పుట్టునవి పక్షులు
బల్లులు పాములు

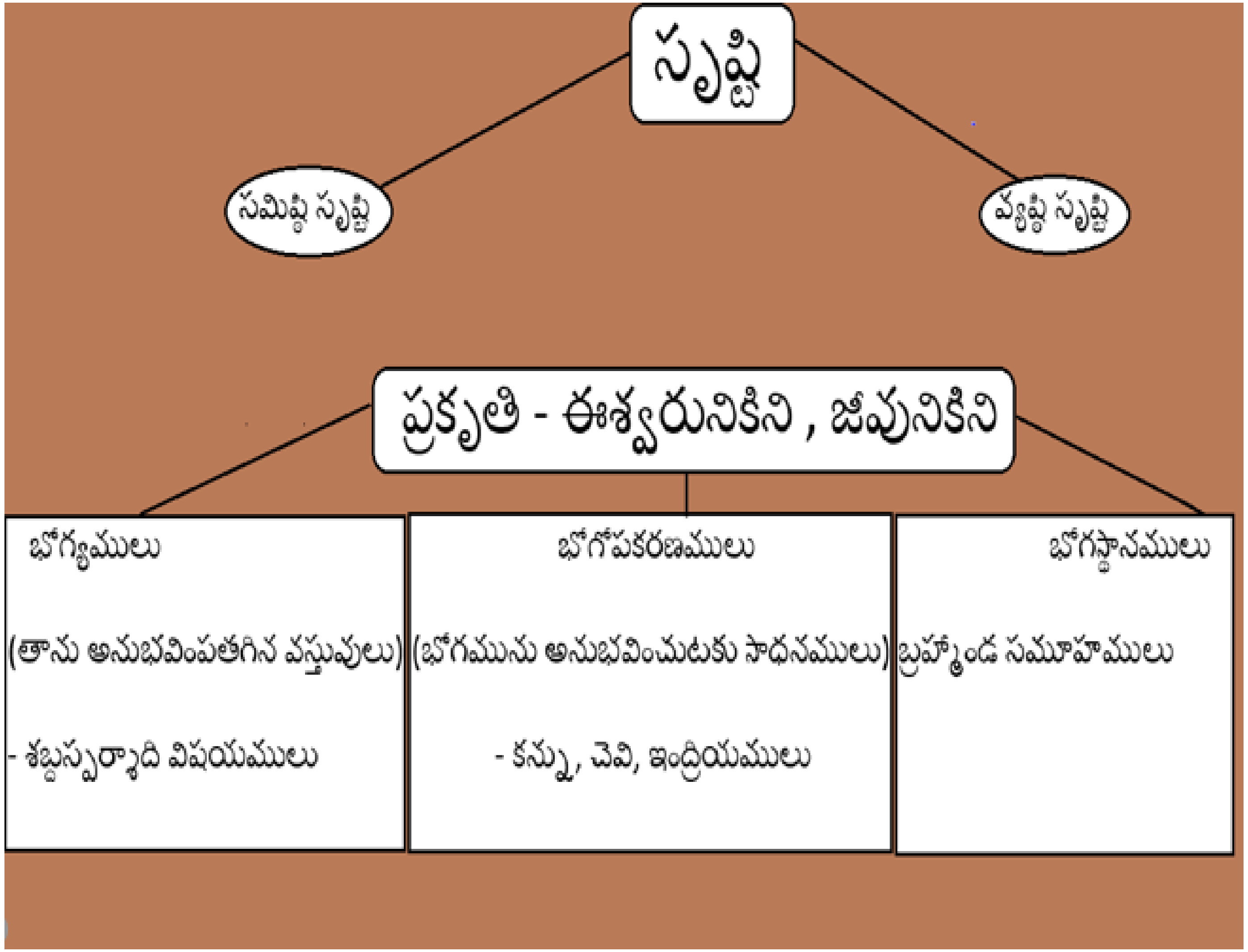
సృష్టి
సమిష్టి సృష్టి
వ్యష్టి సృష్టి
ప్రకృతి - ఈశ్వరునికిని , జీవునికిని
భోగ్యములు
(తాను అనుభవింపతగిన వస్తువులు)
- శబ్దస్పర్శాది విషయములు
భోగోపకరణములు
(భోగమును అనుభవించుటకు సాధనములు)
- కన్ను, చెవి, ఇంద్రియములు
భోగస్థానములు
బ్రహ్మాండ సమూహాములు